

The Model of Disabled Sports Development in the Championship Field (Case Study: Iraq)

Abdalrahman Alghali¹, Hamidreza Mirsafian^{2✉}, Masoud Naderian³

1. Department of Sport Management, Faculty of Sport Sciences, University of Isfahan, Isfahan, Iran.

E-mail: ah6674696@gmail.com

2. Corresponding Author, Department of Sport Management, Faculty of Sport Sciences, University of Isfahan, Isfahan, Iran.

E-mail: h.mirsafian@spr.ui.ac.ir

3. Department of Sport Management, Faculty of Sport Sciences, University of Isfahan, Isfahan, Iran.

E-mail: M.naderian@spr.ui.ac.ir

Article Info	ABSTRACT
Article type: Research Article	Introduction: This research has been conducted with the aim of qualitative and quantitative analysis of the influencing factors on development of disabled sports in championship field in Iraq.
Article history: Received: 24 March 2024 Received in revised form: 7 July 2024 Accepted: 9 September 2024 Published online: 22 December 2025	Methods: This research is a mixed-methods, exploratory study in which the factors affecting on development of disabled sports in championship field in Iraq were discovered through semi-structured interviews and then, presented in a conceptual model. Additionally, the impact of each of the discovered factors was determined with employing the structural equation modeling.
Keywords: <i>Development of sports, Disabled Sports Federation, National Paralympic Committee, Disabled of war.</i>	Results: Based on the results, efforts towards changing the societal attitudes towards sports in Iraq, as well as fostering a culture of acceptance and belief in the abilities of disabled in this country, and overcoming gender discrimination and inequalities in this field, adhering to principles of fairness in sports appointments, rebuilding and developing infrastructure for disabled sports, amending relevant laws, along with political and religious supports, and on the other hand, the involvement of various media in that country can help in the development of championship disabled sports at both national and international levels, despite the further destruction of sports infrastructure in this country during multiple wars.
	Conclusion: Based on the results, it is recommended to senior officials in disabled sports in Iraq to strive towards the development of championship disabled sports in that country based on the concepts and factors discovered in this research.

Cite this article: Alghali, A., Mirsafian, H., & Nadeian, M. (2025). The Model of Disabled Sports Development in the Championship Field (Case Study: Iraq). *Sport Management Journal*, 17 (4), 101-118.

[DOI:https://doi.org/10.22059/JSM.2024.374285.3271](https://doi.org/10.22059/JSM.2024.374285.3271).

[Journal of Sport Management](https://jsm.ut.ac.ir) by [University of Tehran Press](https://ut.ac.ir) is licensed under [CC BY-NC 4.0](https://creativecommons.org/licenses/by-nc/4.0/)
| web site: <https://jsm.ut.ac.ir> | Email: jsm@ut.ac.ir.

© The Author(s).

Publisher: University of Tehran Press.

Extended Abstract

Introduction

Nowadays, despite the advancement of modern societies and the emergence of new technologies, as well as the expansion of healthcare facilities, the statistics of disability worldwide remain high for various reasons such as the prevalence of physical and mental illnesses, on one hand, and the occurrence of regional and international conflicts and wars, on the other hand. Iraq is one of the countries with the highest number of disabled individuals. One of the factors that significantly affects the improvement of physical abilities and mental health issues of disabled individuals is their participation in sports activities. In this regard, the importance and impact of their participation in competitive and professional sports activities are higher due to the challenging nature of sports, competition, and the ups and downs in this field. Therefore, this research was conducted with the aim of investigating and discovering the factors influencing the development of sports champions in Iraq.

Methods

The method of this research is survey. In this research, both qualitative (to discover the factors influencing the development of disabled sports champions in Iraq) and quantitative (to determine the impact of each of the discovered factors on the development of disabled sports in this country in the champion aspect) methods were employed. Hence, 21 experts in the field of disabled sports champions in Iraq participated in the interview process of this research. Additionally, 268 experts familiar with the situation of disabled sports champions in Iraq responded to the questionnaires provided in this research. Moreover, three software including SPSS, Maxqda, and Amos were employed for data analysis.

Results

After analyzing the interviews, involved a coding process in three stages, it is resulted in finding 238 open codes, 99 axial codes, and 29 selective codes. The results of the interviews indicated that various factors have impacts on the development of champion sports for disabilities in Iraq. Indeed, six factors including: attitude, education, individual, managerial, occupational, and communication, have been effective on the research subject. In details, in the field of background factors, five factors such as: culture, society, infrastructure, legal, and the country's sports status, have been influential on the development of champion sports for disabled individuals in Iraq. In the field of intervening factors, eight factors including: acceptance of people with disabilities, facilities, media, advertising and incentives, standardization, religion, and politics have been influential. Regarding the strategies and approaches related to the development of champion sports for disabled individuals in Iraq, nine strategies have been discovered such as: changing attitudes, culturalization, societal change, management, infrastructure, law, planning, media and advertising, and political strategies. Finally, with the optimal implementation of the proposed strategies, it is expected that champion sports for disabled in Iraq will succeed

in three areas including: physical health, development of various dimensions of disabled sports, and enhancing Iraq's international status.

Conclusion

Based on the concepts explored from this research, efforts to change the community's attitude, especially managers and policymakers in the field of disabled sports in Iraq, to the potential and abilities of disabled athletes in this country, along with more media attention to champion sports for disabled individuals, can be the beginning of a successful story of developing champion sports for disabled individuals in this country. A narrative that, without the appointment of qualified individuals in various management fields, amending, changing, and improving the laws enacted in this area, adhering to proper and efficient educational methods, establishing international communications with other powerful countries in this field, and the support of political and religious leaders in this country, and on the other hand, using internal and external incentives to enhance the motivation of disabled athletes, will not have a pleasant ending.

Ethical Considerations

Compliance with ethical guidelines:

The authors hereby confirm that the research study mentioned in this article titled [The Model of Disabled Sports Development in the Championship Field (Case Study: Iraq)] has received the necessary ethics approval and informed consent has been obtained from the participants involved. This statement serves as an assurance that the study has been conducted in accordance with ethical guidelines and all necessary steps have been taken to ensure the protection of the participants' rights and welfare.

Funding: This research received no specific grant from any funding agency in the public, commercial, or not-for-profit sectors.

Authors' contribution: This article is written based on the PhD dissertation of the first author of the article. The second and third authors were contributed as supervisor and advisor of the dissertation, respectively.

Conflict of interest: The authors declare that they have no known competing interests that could have appeared to influence the work reported in this paper.

Acknowledgments: The authors express their sincere thanks and appreciations to all professors and experts participated in this research.

الگوی توسعه ورزش معلولان در بعد قهرمانی (مطالعه موردی: عراق)

عبدالرحمن الغالی^۱، حمیدرضا میرصفیان^۲، مسعود نادریان^۳

۱. گروه مدیریت ورزشی، دانشکده علوم ورزشی، دانشگاه اصفهان، اصفهان، ایران. رایانامه: ah6674696@gmail.com

۲. نویسنده مسئول، گروه مدیریت ورزشی، دانشکده علوم ورزشی، دانشگاه اصفهان، اصفهان، ایران. رایانامه: H.mirsafian@spr.ui.ac.ir

۳. گروه مدیریت ورزشی، دانشکده علوم ورزشی، دانشگاه اصفهان، اصفهان، ایران. رایانامه: M.naderian@spr.ui.ac.ir

اطلاعات مقاله	چکیده
نوع مقاله: پژوهشی	مقدمه: این پژوهش با هدف بررسی کیفی و کمی عوامل اثرگذار بر توسعه ورزش معلولان عراق در بعد قهرمانی انجام شد.
تاریخ دریافت: ۱۴۰۳/۰۱/۰۵	روش پژوهش: این پژوهش آمیخته از نوع اکتشافی بوده که در آن عوامل اثرگذار بر توسعه ورزش معلولان عراق در بعد قهرمانی با استفاده از مصاحبه‌های عمیق نیمه‌ساختاریافته کشف شده و در قالب یک مدل مفهومی ارائه شده است. همچنین میزان اثر هریک از عوامل کشف شده بر توسعه ورزش قهرمانی معلولان این کشور با استفاده از مدل‌سازی معادلات ساختاری تعیین شد.
تاریخ بازنگری: ۱۴۰۳/۰۴/۱۷	یافته‌ها: بر اساس نتایج، تلاش برای تغییر نگرش جامعه ورزش عراق و همچنین فرهنگ‌سازی صحیح در جهت قبول و باور توانایی‌های معلولان در این کشور و عبور از تبعیض‌ها و نابرابری‌های جنسیتی در این حوزه، رعایت اصول شایسته‌سالاری در انتصابات ورزشی، بازسازی و توسعه زیرساخت‌های ورزش معلولان، اصلاح و تعدیل قوانین مرتبط، در کنار حمایت‌های سیاسی و مذهبی، و از جهتی دیگر، همراهی رسانه‌های مختلف در این کشور می‌تواند علی‌رغم تخریب بیشتر زیرساخت‌های ورزشی این کشور در طول جنگ‌های متعدد، به توسعه ورزش قهرمانی معلولان این کشور در حوزه ملی و بین‌المللی کمک کند.
تاریخ پذیرش: ۱۴۰۳/۰۶/۱۹	نتیجه‌گیری: بر این اساس به مسئولان ارشد ورزش معلولان عراق پیشنهاد می‌شود تا با توجه به مفاهیم و عوامل کشف شده در این پژوهش برای توسعه ورزش قهرمانی معلولان در این کشور تلاش کنند.
تاریخ انتشار: ۱۴۰۴/۱۰/۰۱	
کلیدواژه‌ها: توسعه ورزش، فدراسیون ورزش معلولان، کمیته ملی پارالمپیک، معلولان جنگی	

استناد: الغالی، عبدالرحمن؛ میرصفیان، حمیدرضا؛ و نادریان، مسعود (۱۴۰۴). الگوی توسعه ورزش معلولان در بعد قهرمانی (مطالعه موردی: عراق). نشریه مدیریت ورزشی، ۱۰۱-۱۱۸: ۱۷(۴).

[DOI:http://doi.org/10.22059/JSM.2024.374285.3271](https://doi.org/10.22059/JSM.2024.374285.3271)

این نشریه علمی رایگان است و حق مالکیت فکری خود را بر اساس لایسنس کربیتو کامنز (CC BY-NC 4.0) به نویسندگان واگذار کرده است. | آدرس نشریه: <https://jrm.ut.ac.ir/> | ایمیل: jrm@ut.ac.ir

مقدمه

معلولیت به عنوان یک پدیده اجتماعی در تمام جوامع وجود دارد و واقعیتی انکارناپذیر در هر منطقه و کشور در جهان از گذشته تا به امروز است. در دنیای امروز علی‌رغم پیشرفت جوامع و ظهور فناوری‌های جدید و گسترده شدن امکانات بهداشتی و درمانی، آمار معلولیت در جهان به دلایل مختلف مانند شیوع بیماری‌های جسمی و روانی نوظهور از یک جهت، و وقوع جنگ و منازعات منطقه‌ای و بین‌المللی از جهتی دیگر همچنان بالاست، و حتی در برخی از مناطق در دنیا تعداد معلولان ذهنی و جسمی بسیار بیشتر از میانگین طبیعی آن در دنیاست (بهمنی، بخشایش و حمزه لویی، ۲۰۱۲). سازمان بهداشت جهانی 'معلولیت را دامنه گسترده‌ای از اختلالات و محدودیت‌های فردی می‌داند که به محدودیت یا ناتوانی در اجرای وظایف طبیعی افراد منجر می‌شود که با توجه به سن، جنسیت، شرایط فرهنگی و اجتماعی آنها به طرق مختلفی بر زندگی افراد اثرگذار است (سازمان بهداشت جهانی، ۲۰۲۴). بر اساس آمار منتشرشده توسط سازمان بهداشت جهانی در سال ۲۰۲۴ تعداد افراد معلول در سراسر جهان ۱/۳ میلیارد نفر تخمین زده شده است که این تعداد در حدود ۱۰ تا ۱۵ درصد جمعیت جهان را تشکیل می‌دهند (سازمان بهداشت جهانی، ۲۰۲۴). در حقیقت وجود این تعداد انسان ناتوان و معلول در جهان، مسئله معلولیت را به موضوعی مهم در دنیا تبدیل کرده است. معلولیت به دلایل مختلفی همچون عوامل مادرزادی و ژنتیکی، بیماری، حوادث و تصادفات و البته جنگ و نزاع‌های قبیله‌ای، گروهی و بین‌المللی به وجود می‌آید. افراد معلول و ناتوان علی‌رغم توجه به دلیل معلولیت به ناچار ملزم به تغییر در سبک زندگی و به دلیل قرار نگرفتن در جایگاه مناسب اجتماعی خود به سمت انزوا پیش می‌روند که این موضوع می‌تواند سلامت جسمی و روانی این افراد را تهدید کند (آقاجانی، مجیدی و عسگری، ۲۰۱۴). به همین سبب هرگونه تلاش برای ارتقای سلامت جسمی و روانی افراد معلول در هر جامعه‌ای می‌تواند ارزشمند باشد.

یکی از حوزه‌های اثرگذار بر ارتقای توانایی‌های بدنی و بهبود مشکلات روانی معلولان مشارکت در فعالیت‌های ورزشی است که اهمیت و اثر حضور آنها در فعالیت‌های ورزشی رقابتی و حرفه‌ای، به سبب ماهیت پرچالش ورزش و رقابت و فراز و نشیب‌های موجود در آن، دوچندان است (جارما و همکاران، ۲۰۱۴). از جهتی دیگر تلاش برای رونق بخشیدن به رقابت‌های ورزش معلولان به سبب اثرگذاری بر محورهای انگیزشی معلولان غیرفعال، در جهت آغاز مشارکت آنها در فعالیت‌های ورزشی، می‌تواند حائز اهمیت باشد. اما علی‌رغم اهمیت این موضوع، توجه به ورزش معلولان و به صورت ویژه تلاش برای افزایش مشارکت معلولان در رقابت‌های ورزشی ملی و بین‌المللی در بیشتر کشورهای در حال توسعه در جهان به صورت مطلوبی انجام نمی‌گیرد (آقاجانی، مجیدی و عسگری، ۲۰۱۴). عراق یکی از این کشورهاست که تعداد معلولان در این کشور به واسطه حضور آن در جنگ‌های مختلف بسیار بالاست (وزارت ورزش و جوانان عراق، ۲۰۲۴). در حقیقت، این کشور از سال ۱۹۸۰ تاکنون به صورت‌های مختلف درگیر ناآرامی‌های نظامی بین‌المللی، ملی و منطقه‌ای بوده که همه این حوادث به معلولیت تعداد زیادی از مردان، زنان و کودکان این کشور منجر شده است. بر اساس آمار وزارت ورزش و جوانان عراق (۲۰۲۴)، حضور این کشور در سال ۱۹۸۰ در جنگ با ایران، در سال ۱۹۹۱ در جنگ با کویت، در سال ۲۰۰۳ در جنگ با آمریکا، در سال ۲۰۱۴ در جنگ با گروه تکفیری داعش، و همچنین در سال ۲۰۱۹ در شلوغی‌های داخلی به معلولیت حدود چهار میلیون نفر در این کشور منجر شده است. به بیان دیگر در حدود ۱۱ درصد از جمعیت این کشور را جانبازان و معلولان تشکیل می‌دهند. واضح است که این آمار عراق را به یکی از پرمعلول‌ترین کشورهای جهان تبدیل کرده است (العربی الجدید، ۲۰۲۴). اما علی‌رغم این موضوع، شرایط ورزش معلولان

1. World Health Organization

2. Jaarsma

در این کشور و به‌ویژه در حوزه ورزش قهرمانی بسیار نامناسب است، به‌نحوی که با وجود تعداد زیاد معلولان و پتانسیل بالای آنان در حوزه ورزش تاکنون موفقیت‌های اندکی در حوزه ملی و بین‌المللی کسب کرده‌اند. به بیانی واضح‌تر، کشور عراق تاکنون در هشت دوره از رقابت‌های پارالمپیک شرکت کرده و اولین حضور این کشور مربوط به مسابقات پارالمپیک ۱۹۹۲ بارسلونا بوده است. اما علی‌رغم تعداد بالای معلولان در این کشور، رتبه عراق در کل این رقابت‌ها پایین‌تر از رتبه ۷۴ نبوده است (کمیته بین‌المللی پارالمپیک؛ ۲۰۲۴). ورزش معلولان این کشور در حوزه رقابت‌های بین‌المللی نیز به مانند رقابت‌های پارالمپیک موفقیت زیادی نداشته و ورزشکاران معلول این کشور علی‌رغم پتانسیل و توانایی بالای خود هنوز امکان حضور و موفقیت در بیشتر رشته‌های ورزشی را ندارند (کمیته بین‌المللی پارالمپیک، ۲۰۲۴). یکی از عمده دلایل این موضوع برخورداری نبودن این کشور از زیرساخت‌های استاندارد ویژه ورزش معلولان است (عبدالامیر و شالان، ۲۰۲۰)، چراکه درگیری عراق در جنگ‌های مختلف در چهار دهه اخیر آثار جبران‌ناپذیری بر ساختار ورزش این کشور داشته است. از منظر سیاسی نیز سال‌ها جنگ، خشونت و تنش در عراق سبب شده است که توجه به ورزش قهرمانی و به‌ویژه در حوزه ورزش معلولان در آن کشور به حاشیه برود. از جهتی دیگر و از منظر اقتصادی نیز این کشور با وجود منابع غنی نفتی، هنوز در سطح درآمدی مطلوبی قرار ندارد و سرمایه کافی برای سرمایه‌گذاری در حوزه ورزش و به‌ویژه ورزش معلولان و بازسازی امکانات و تجهیزات ورزشی مورد نیاز برای این حوزه از ورزش وجود ندارد (عبدالامیر و شالان، ۲۰۲۰). سرمایه‌گذاران داخلی و خارجی نیز عزمی برای سرمایه‌گذاری در این کشور، به دلیل بی‌ثباتی فرساینده حاکم بر آن، ندارند که این نیز خود دلیلی مضاعف بر رکود توسعه در حوزه زیرساخت‌های ورزشی در این کشور است (عبدالامیر و شالان، ۲۰۲۰). از منظر اجتماعی، تفکرات محافظه‌کارانه و سنتی از یک جهت مانع از افزایش تقاضا برای مشارکت بیشتر معلولان در رقابت‌های ورزشی بوده، و از جهتی دیگر مانع از توسعه ورزش‌های مدرن و پیشرفته برای معلولان در این کشور است که نتیجه آن رکودی پایدار در حوزه ورزش معلولان در آن کشور خواهد بود (ریاح و غایدا، ۲۰۲۱). از منطری دیگر، نداشتن سیاست‌های کارآمد در حوزه ورزش ملی و بین‌المللی معلولان در این کشور از یک جهت، و نبود حمایت‌های دولتی از ورزش معلولان در حوزه قهرمانی به مانعی بزرگ برای توسعه این حوزه از ورزش تبدیل شده است (حمدان، ۲۰۱۶). از منظر مذهبی نیز تفکرات مذهبی رادیکال و قدیمی مانع از توسعه ورزش معلولان در حوزه قهرمانی، به‌ویژه در زمینه مشارکت زنان معلول در این کشور است (استمپل، ۲۰۰۶). به همین سبب ورزش معلولان عراق در حوزه قهرمانی، به مانند دیگر حوزه‌های ورزش در آن کشور از شرایط مناسبی برخوردار نیست که نتیجه آن به افزایش مشکلات جسمی و روانی معلولان در این کشور خواهد انجامید (نجاح و عبدالعالم، ۲۰۲۳). بر این اساس، بررسی و کشف عوامل اثرگذار بر توسعه ورزش معلولان این کشور در حوزه ورزش قهرمانی و در سطوح ملی و بین‌المللی اهمیت ویژه‌ای دارد.

در بررسی اندک پژوهش‌های انجام‌گرفته در حوزه ورزش معلولان عراق در بعد قهرمانی می‌توان به پژوهش ابراهیم و حسین (۲۰۱۹) اشاره کرد که با هدف بررسی نحوه حضور تیم والیبال نشسته عراق در سال‌های ۱۹۷۸-۱۹۹۶ انجام شده است. پژوهشگران در این تحقیق گزارش دادند که با وجود بهره‌مندی عراق از تعداد معلولان زیاد و وجود استعدادها بالقوه در این کشور، هنوز والیبال نشسته عراق به جایگاه مطلوب خود در جهان دست پیدا نکرده است. آنها عدم برنامه‌ریزی‌های راهبردی طی سالیان متمادی به‌همراه عدم تأسیس، تعمیر و رسیدگی به زیرساخت‌های مورد نیاز این ورزش، در کنار عدم انجام صحیح فرایندهای استعدادیابی در این رشته را از عوامل عدم پیشرفت

¹ International Paralympic Committee

² Abdul Amir & Shaalan

³ Riyadh & Ghaida

⁴ Hamdan

⁵ Stempel

⁶ Najah & Abdul-ameer

⁷ Ibrahim & Hussein

مناسب این رشته ورزشی می‌دانند. در پژوهشی دیگر **نجاح و عبدالعمر (۲۰۲۳)** در بررسی وضعیت ورزش وزنه‌برداری معلولان عراق، وضعیت تیم ملی این کشور را مناسب، اما با فاصله زیاد از کشورهای موفق در این حوزه می‌دانند. آنها ارتقای انگیزه معلولان به‌منظور مشارکت بیشتر در رقابت‌های این رشته ورزشی، به‌همراه توجه بیشتر مسئولان ورزش معلولان عراق را از عوامل ارتقای این رشته ورزشی می‌دانند. در پژوهشی دیگر که با هدف مقایسه میزان موفقیت در رقابت‌های ورزشی میان معلولان مادرزادی و معلولان ناشی از تصادفات و حوادث در عراق انجام شده بود، **نجف (۲۰۲۰)** گزارش داد که افراد دارای معلولیت مادرزادی موفقیت بیشتری در مسابقات ورزشی و در سطوح بالای رقابتی کسب کرده‌اند. این پژوهشگر قبول و هماهنگی فرد با معلولیت خود، اجتماعی شدن بیشتر معلولان مادرزادی و کودکی بهتر این گروه از معلولان را از جمله دلایل موفقیت آنها در رقابت‌های ورزشی در عراق می‌داند. به‌زعم وی توجه به نیازهای روانشناختی معلولان حوادث و جنگ در عراق می‌تواند به موفقیت‌های ورزشی بیشتر آنها در سطوح بالای رقابتی کمک کند. در پژوهشی دیگر، **ترهونی^۲ (۲۰۲۰)** در بررسی میزان دسترسی معلولان شهر بصره به امکانات تفریحی و ورزشی این شهر گزارش داد که امکان دسترسی این اماکن برای معلولان از منظر ساختاری به‌صورت مناسب و مطلوب مهیا نشده است. در این پژوهش بی‌توجهی به حوزه‌های ورزش معلولان در عراق مورد انتقاد پژوهشگر قرار گرفته است.

به‌صورت کلی و در قالب جمع‌بندی مطالب می‌توان گفت که ورزش قهرمانی معلولان عراق علی‌رغم تعداد زیاد معلولان در این کشور و توانایی بالای این گروه از افراد مورد توجه قرار متصدیان مربوطه قرار نگرفته و به‌نحوی در این کشور عقیم مانده است. به همین علت هرگونه تلاش برای بررسی و کشف علل و عوامل اثرگذار بر توسعه این حوزه از ورزش در عراق می‌تواند ارزشمند باشد.

روش‌شناسی پژوهش

روش پژوهش حاضر آمیخته از نوع اکتشافی است. همچنین این پژوهش از لحاظ هدف کاربردی و از لحاظ نحوه اجرا در دسته تحقیقات میدانی قرار دارد. در این پژوهش از دو روش کیفی (به‌منظور کشف عوامل اثرگذار بر توسعه ورزش معلولان در بعد قهرمانی در عراق) و کمی (با هدف تعیین میزان اثر هریک از عوامل کشف‌شده بر توسعه ورزش معلولان این کشور در بعد قهرمانی) استفاده شد.

در بخش کیفی پژوهش برای به‌دست آوردن اطلاعات، از مصاحبه‌های عمیق نیمه‌ساختاریافته بر اساس اصول گراند تئوری استفاده شد. سپس داده‌های به‌دست‌آمده از مصاحبه‌ها به روش کدگذاری ساختارمند و نظام‌مند (**اشتراس و کوربین^۳، ۱۹۹۲**) در سه مرحله کدگذاری شد تا عوامل اثرگذار بر توسعه ورزش معلولان در بعد قهرمانی در عراق مشخص شوند. به همین منظور ۲۱ نفر از نخبگان آگاه به وضعیت و شرایط کلی ورزش معلولان عراق از فدراسیون ورزش‌های معلولان، مسئولان و مدیران کمیته ملی پارالمپیک، مدیران تیم‌های ملی پارالمپیک این کشور، استادان دانشگاهی و همچنین پیشکسوتان ورزش معلولان در این کشور به‌صورت هدفمند برای شرکت در مصاحبه‌ها انتخاب شدند. مصاحبه‌ها در محل کمیته ملی پارالمپیک عراق و یا دفتر کار افراد منتخب انجام شد. سؤالات مصاحبه‌ها در قالب پنج بخش مدل ساختارمند **اشتراس و کوربین (۱۹۹۲)** تعیین شد. پیش از آغاز مصاحبه‌ها، اطلاعات لازم شامل هدف از پژوهش به‌همراه آگاه‌سازی مصاحبه‌شوندگان در خصوص موضوع پژوهش انجام گرفت. زمان انجام مصاحبه‌ها بین ۲۶ تا ۶۴ دقیقه بود. مصاحبه‌ها به زبان عربی و

^۱ Najaf

^۲ Tarhuni

^۳ Straus & Corbin

توسط یکی از پژوهشگران با ملیت و زبان مادری عراقی انجام گرفت. برای ترجمه صحیح و دقیق مفاهیم مصاحبه‌ها و انتقال بدون اشکال اطلاعات حاصل از فرایند مصاحبه، از روش تلفیقی روند ترجمه در پژوهش سازمان اروپایی پژوهش^۱ استفاده شد. به این صورت که مصاحبه‌های انجام‌شده به زبان عربی توسط دو مترجم واجد شرایط به صورت مستقل به زبان فارسی ترجمه شد. سپس مصاحبه‌های ترجمه‌شده با یکدیگر مقایسه شده و اندک تناقضات و ابهامات میان آنها رفع شد. در ادامه و به منظور تأیید صلاحیت این فرایند، مصاحبه‌های ترجمه‌شده به فارسی مجدداً توسط دو مترجم واجد شرایط دیگر به صورت مستقل به زبان عربی بازترجمه شد و دو نسخه مصاحبه‌های عربی اولیه و مصاحبه‌های حاصل از بازترجمه به زبان عربی توسط این مترجمان با یکدیگر مقایسه شد. نبود تناقض و ابهام در میان این دو نسخه از مصاحبه‌ها نشان از صلاحیت فرایند ترجمه مصاحبه‌ها به زبان فارسی داشت. از نرم‌افزار مکس کیو دی ای نسخه ۱۰ نیز برای کدگذاری داده‌های به دست آمده از مصاحبه‌ها استفاده شد. لازم به ذکر است که همه ملاحظات اخلاقی مرتبط با انجام پژوهش در این تحقیق رعایت شد.

در بخش کمی پژوهش به منظور مشخص کردن میزان تأثیر و اوزان رگرسیونی هریک از عوامل اثرگذار بر توسعه ورزش معلولان در بعد قهرمانی در عراق، پرسشنامه‌ای محقق ساخته بر اساس نتایج کدگذاری قسمت کیفی پژوهش ساخته شد که شامل ۹۹ گویه بود و به روش پنج امتیازی لیکرتی (از کاملاً موافقم تا کاملاً مخالفم) امتیازدهی شد. هریک از این گویه‌ها بر اساس عوامل تشکیل دهنده عوامل علی (۲۴ گویه)، زمینه‌ای (۲۴ گویه)، مداخله‌گر (۱۹ گویه)، راهبردها (۲۱ گویه) و پیامدها (۱۱ گویه) بود. روایی صوری و محتوایی این پرسشنامه توسط ۱۰ نفر از استادان مدیریت ورزشی دانشگاه‌های ایران و عراق تأیید شد. همچنین به منظور سنجش روایی سازه این پرسشنامه از آزمون تحلیل عاملی اکتشافی استفاده شد. برای سنجش پایایی پرسشنامه نیز از آزمون آلفای کرونباخ استفاده شد. بر اساس نتایج آزمون مذکور، پرسشنامه طراحی شده دارای پایایی مناسبی بوده است (عوامل علی: ۰/۸۴، عوامل زمینه‌ای: ۰/۸۸، عوامل مداخله‌گر: ۰/۸۴، راهبردها: ۰/۸۰، و پیامدها: ۰/۷۸).

تعداد ۲۶۸ نفر از نخبگان فدراسیون ورزش‌های معلولان عراق به همراه مسئولان و مدیران کمیته ملی پارالمپیک و مدیران تیم‌های ملی پارالمپیک این کشور و همچنین استادان دانشگاهی و همچنین پیشکسوتان ورزش معلولان این کشور به صورت در دسترس برای مشارکت در بخش کمی و پاسخ به ابزار طراحی شده در این پژوهش انتخاب شدند. برای تعیین حجم نمونه از فرمول کوکران استفاده شد. به منظور تحلیل نتایج به دست آمده از پرسشنامه‌ها از نرم‌افزار اس پی اس اس نسخه ۲۳ و برای طراحی و تعیین برازش مدل ساختاری پژوهش از نرم‌افزار ایموس نسخه ۲۳ استفاده شد.

یافته‌های پژوهش

در این پژوهش، پس از بررسی مصاحبه‌ها فرایند کدگذاری در سه مرحله انجام گرفت که نتیجه آن یافتن ۲۳۸ کد باز، ۹۹ کد محوری و ۲۹ کد انتخابی بود. نتایج کدگذاری محوری و انتخابی این پژوهش در جدول ۱ ارائه شده است.

1. EORTC

2. Maxqda

3. SPSS

4. AMOS

جدول ۱. نتایج کدگذاری محوری و انتخابی پژوهش

عامل	کد انتخابی	کد محوری
عوامل علی	نگرش	تلاش به‌منظور تغییر در نگرش و نگاه جنسیتی جامعه عراق به ورزش معلولان
		تلاش برای تغییر باور و نگاه جنسیتی مسئولان ورزش معلولان عراق
		تلاش برای تغییر در نگرش و نگاه جنسیتی مراجع مذهبی عراق نسبت به ورزش معلولان
	آموزش	تشخیص نیازهای عمومی و تخصصی مربیان ورزش معلولان در عراق
		توسعه آموزش و پرورش مربیان متخصص در داخل کشور
		استفاده از تخصص ورزشکاران معلول بازنشسته در حوزه آموزش و مربیگری
	عوامل فردی	استفاده از تخصص و تجارب مربیان کشورهای معتبر در حوزه ورزش معلولان
		ارتقای انگیزه و روحیه مشارکت ورزشکاران معلول در رقابت‌های ورزشی ملی و بین‌المللی
		تلاش در جهت خودباوری و اعتمادبه‌نفس بیشتر ورزشکاران معلول در عراق
	عوامل مدیریتی	توسعه ذهنیت ورزشی در بین کودکان معلول عراقی
		توسعه شایسته‌سالاری در حوزه‌های مختلف مدیریتی ورزش معلولان در بعد قهرمانی
		برنامه‌ریزی راهبردی در حوزه ورزش معلولان با استفاده از الگوبرداری از کشورهای پیشرفته
عوامل زمینه‌ای	ارتباطات	استفاده از ورزشکاران معلول شایسته در امور مدیریتی
		استفاده از روش‌های استعدادیابی مدرن به‌منظور یافتن استعدادها بالقوه ورزشی
		استفاده از اصول مدیریت عملکرد در حوزه ورزش معلولان در بعد قهرمانی در کشور
	عوامل شغلی	ارزیابی عملکرد سازمان‌های مرتبط با ورزش معلولان در بعد قهرمانی
		توسعه ارتباطات ویژه ورزشکاران معلول
		تأسیس پایگاه‌ها و اپلیکیشن‌های ارتباطات مجازی ویژه ورزشکاران معلول
	فرهنگ	تأسیس پایگاه اطلاعات علمی، ورزشی و آماری ویژه ورزش معلولان
		ایجاد ارتباطات ورزشی-فرهنگی در حوزه ورزش معلولان با کشورهای پیشرفته
		ایجاد شغل مناسب برای ورزشکاران معلول قهرمان در کشور
	زیرساخت‌های ورزشی	ارتقای امنیت شغلی ورزشکاران معلول قهرمان
		تعیین امتیاز برای شاغل شدن خانواده‌های ورزشکاران معلول قهرمان
		تغییر در فرهنگ و باور خانواده معلولان نسبت به اهمیت و ارزش توسعه ورزش معلولان در حوزه ملی و بین‌المللی
	جامعه	تغییر در فرهنگ جامعه نسبت به اهمیت و ارزش توسعه ورزش معلولان در حوزه ملی و بین‌المللی
		تغییر در فرهنگ جامعه ورزش عراق نسبت به اهمیت توسعه ورزش معلولان در حوزه قهرمانی
		توسعه فرهنگ اعتماد به توانایی معلولان ورزشکار در عراق

عوامل قانونی	تغییر قوانین نامناسب به منظور سهولت مشارکت ورزشکاران معلول در فعالیت‌ها و رقابت‌های ورزشی
	تصویب قوانین حمایت‌کننده ورزش معلولان در کشور
وضعیت ورزش کشور	تأمین اعتبارات مناسب در حوزه ورزش معلولان در کشور
	ارتقای امنیت ورزشکاران معلول در جهت مشارکت در رقابت‌های ورزشی ملی و بین‌المللی
پذیرش توانایی ورزشکاران معلول	تلاش در جهت کاهش اثر جنگ‌ها و درگیری‌های داخلی بر ورزش معلولان
	کاهش دخالت افراد غیرورزشی (سیاسی، مذهبی، فرهنگی و قومیتی) در ورزش معلولان
امکانات ورزشی	فرهنگ‌سازی به منظور باور توانایی معلولان ورزشکار در جامعه
	فرهنگ‌سازی در جهت توانایی ورزشکاران معلول در کسب مقام‌های بین‌المللی
رسانه	انتخاب مدیران ورزشی از میان ورزشکاران معلول
	توسعه اماکن ورزشی ویژه ورزش معلولان
تبلیغات	افزایش امکانات و تجهیزات ورزشی مدرن ویژه ورزش معلولان
	توجه بیشتر رسانه‌های مختلف عراق به ورزش معلولان
توسعه مشوق‌های مشارکت معلولان در فعالیت‌های ورزشی	پوشش ورزش معلولان در رسانه‌های اجتماعی
	تبلیغ به منظور توسعه ورزش معلولان در کشور
الگوسازی	رونق اسپانسرینگ در حوزه ورزش معلولان
	توسعه مشوق‌های مالی به منظور مشارکت بیشتر معلولان در فعالیت‌های ورزشی قهرمانی
عوامل مذهبی	توسعه مشوق‌های معنوی برای مشارکت بیشتر معلولان در فعالیت‌های ورزشی قهرمانی
	تقدیر مناسب از قهرمانان ورزشی معلول در مسابقات مختلف
سیاست	تأمین نیاز خانواده‌های دارای ورزشکاران معلول قهرمان
	ایجاد الگوهای ورزشی مقبول در حوزه ورزش معلولان
تغییر نگرش	آموزش قهرمانان ورزشی معلول با هدف ایجاد الگو برای ورزشکاران معلول
	تلاش به منظور تغییر نگرش و باور مراجع مذهبی به سبب ارائه مجوز مشارکت زنان و مردان معلول در رقابت‌های ورزشی
فرهنگ‌سازی	ایجاد راهکارهای مذهبی در راستای حضور بیشتر بانوان ورزشکار عراقی در میادین ورزشی
	تلاش برای افزایش حمایت‌های دولت در حوزه ورزش معلولان (در هر دو جنسیت)
تغییر در جامعه	توسعه روابط سیاسی بین‌المللی اثرگذار بر ورزش معلولان عراق
	برنامه‌ریزی به منظور تغییر در نگرش مسئولان ورزشی و جامعه ورزش عراق نسبت به اهمیت و ارزش توسعه ورزش معلولان
عوامل مدیریتی	برنامه‌ریزی به منظور تغییر در نگرش مردم، جامعه و قومیت‌های مختلف عراق نسبت به اهمیت و ارزش توسعه ورزش معلولان
	تلاش برای توسعه فرهنگ مردم و جامعه عراق نسبت به اهمیت و ارزش توسعه ورزش معلولان در حوزه ملی و بین‌المللی
زیرساخت‌های ورزشی	تلاش برای توسعه فرهنگ اعتماد به توانایی معلولان ورزشکار در عراق
	تلاش برای توسعه جایگاه اجتماعی ورزشکاران معلول قهرمان در جامعه ورزش معلولان در جامعه
عوامل قانونی	تلاش به منظور ارتقای تسهیلات و امکانات مختلف برای ورزشکاران معلول قهرمان در جامعه عراق
	تلاش برای توسعه شایسته‌سالاری در حوزه‌های مختلف مدیریتی ورزش معلولان در بعد قهرمانی
برنامه‌ریزی	انجام برنامه‌ریزی‌های راهبردی در حوزه ورزش معلولان
	ایجاد مشوق‌های لازم برای توسعه ورزش معلولان در عراق
عوامل قانونی	تجهیز تجهیزات، امکانات و زیرساخت‌های ویژه ورزش معلولان در کشور عراق
	تلاش برای افزایش بودجه ورزش معلولان در کشور
برنامه‌ریزی	تلاش به منظور تصویب قوانین تسهیل‌کننده در حوزه ورزش معلولان
	تلاش به منظور اصلاح قوانین بازدارنده در حوزه ورزش معلولان
برنامه‌ریزی	ایجاد رشته ورزش معلولان در دانشگاه
	برگزاری لیگ ورزشی معلولان
برنامه‌ریزی	تدوین برنامه جامعه ورزش معلولان

عوامل مداخله‌گر

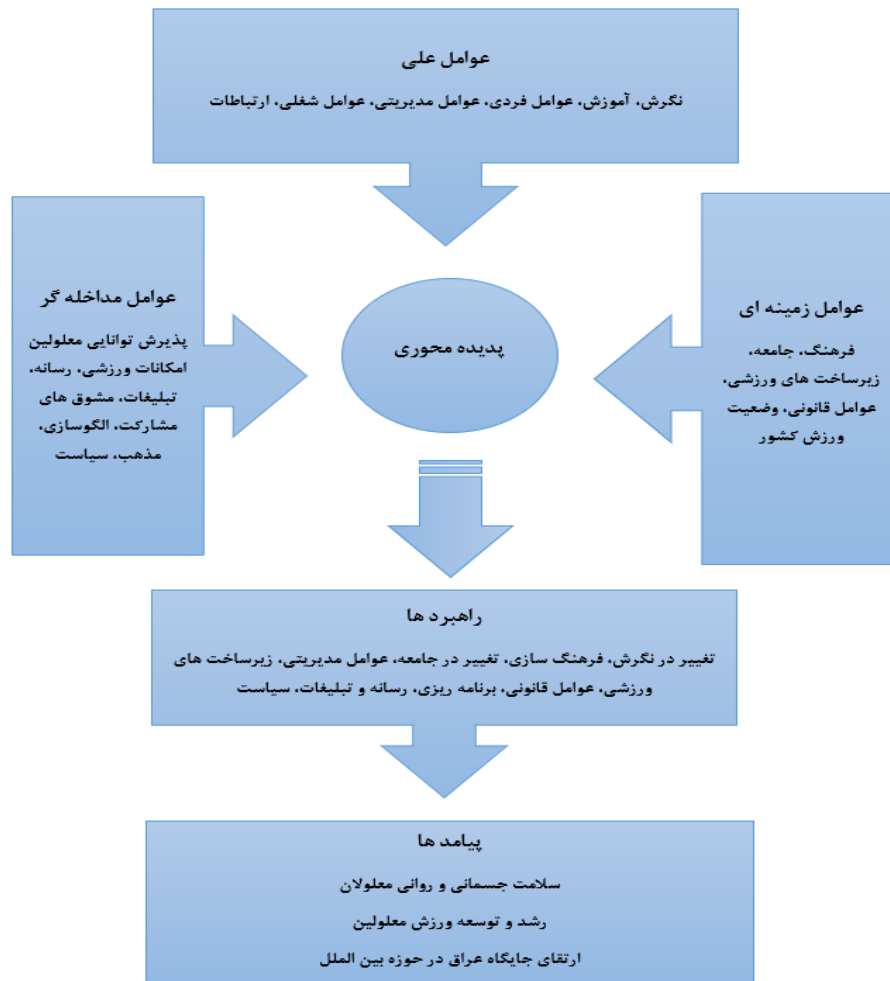
راهبردها

ایجاد راهکارهای ورود بخش خصوصی به ورزش معلولان	
برنامه‌ریزی راهبردی ویژه رسانه‌های مختلف در عراق با هدف حمایت و رونق از ورزش معلولان در کشور	رسانه و تبلیغات
تلاش با هدف رونق اسپانسرینگ در حوزه ورزش معلولان	سیاست
برنامه‌ریزی به منظور افزایش حمایت‌های دولت در حوزه ورزش معلولان	
تلاش برای توسعه روابط سیاسی بین‌المللی اثرگذار بر ورزش معلولان عراق	
توسعه اماکن تخصصی ورزش معلولان در تمامی شهرها	
رشد و توسعه ورزش معلولان	
شناساندن توانمندی ورزشکاران معلول به سایر کشورهای پیشرفته	رشد و توسعه ورزش معلولان
استفاده از توان بالقوه معلولان در سایر امور کشور	
افتخارآفرینی معلولان در ورزش جهانی معلولان	
ارتباط با معلولان سایر کشورها و استفاده از تجارب آنها در ورزش معلولان	پیامدها
حفظ و ارتقای سلامت جسمی و روانی معلولان	سلامت روانی و جسمانی
آرامش روانی خانواده‌های معلولان	
ایجاد انگیزه ورزشی در بین سایر معلولان	
مطرح شدن عراق در حوزه بین‌الملل در صورت کسب موفقیت‌های ورزشی در حوزه ورزش معلولان	ارتقای جایگاه عراق
ایجاد وحدت و غرور ملی بیشتر در جامعه عراق در زمان کسب موفقیت‌های ورزشی بین‌المللی در حوزه ورزش معلولان	در حوزه بین‌الملل

نتایج حاصل از کدگذاری مصاحبه‌ها نشان داد عوامل مختلفی بر توسعه ورزش قهرمانی معلولان در عراق اثرگذار است. در حوزه عوامل علی، شش عامل نگرش، آموزش، عوامل فردی، عوامل مدیریتی، عوامل شغلی و ارتباطات بر پدیده محوری پژوهش اثرگذار بوده است. در حوزه عوامل زمینه‌ای نیز پنج عامل فرهنگ، جامعه، زیرساخت، عوامل قانونی، و وضعیت ورزش کشور بر توسعه ورزش قهرمانی معلولان عراق اثرگذار بوده است. در حوزه عوامل مداخله‌گر، هشت عامل پذیرش معلولان، امکانات، رسانه، تبلیغات و مشوق‌ها، الگوسازی، مذهب، و سیاست اثرگذار بوده است. در خصوص راهبردها و استراتژی‌های مرتبط با توسعه ورزش قهرمانی معلولان عراق، نه راهبرد تغییر نگرش، فرهنگ‌سازی، تغییر جامعه، مدیریت، زیرساخت، قانون، برنامه‌ریزی، رسانه و تبلیغ، و سیاست استراتژی‌های کشف‌شده برای توسعه ورزش قهرمانی معلولان عراق بوده است. در نهایت، در صورت اجرای بهینه راهبردهای پیشنهادی انتظار می‌رود که ورزش قهرمانی معلولان عراق در سه حوزه سلامت جسمانی، توسعه ابعاد مختلف ورزش معلولان و ارتقای جایگاه عراق در حوزه بین‌الملل موفق شود.

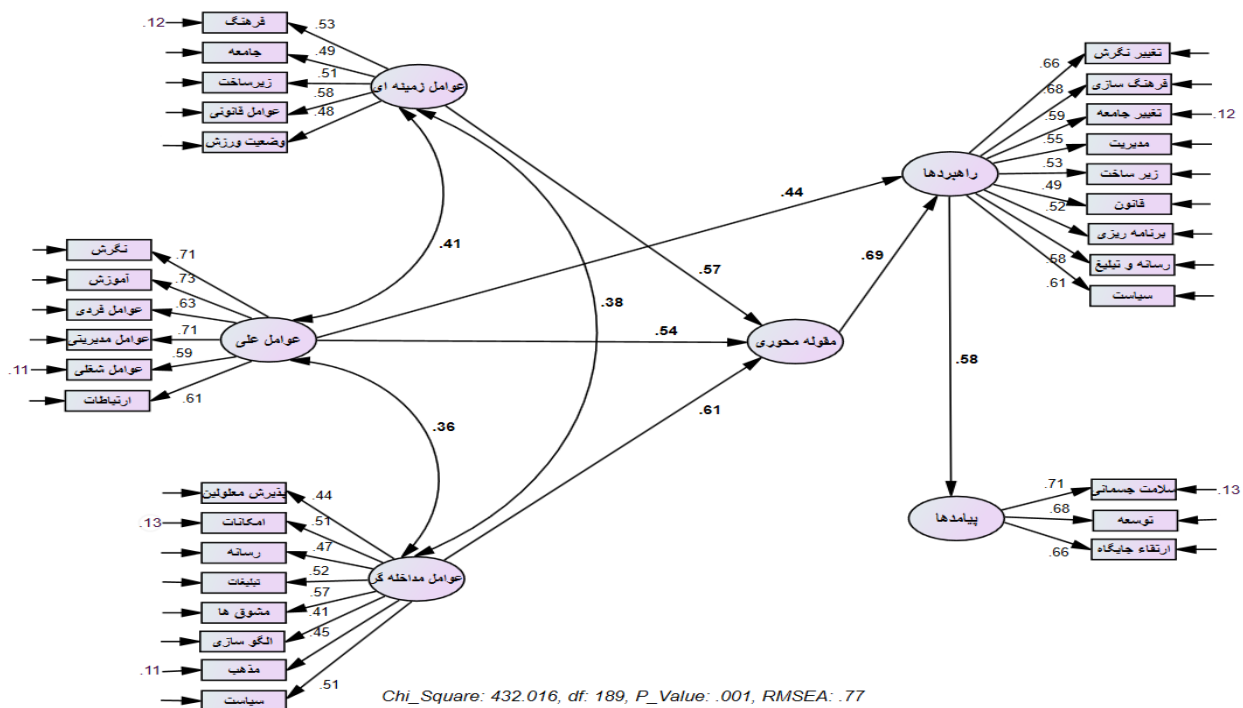
در ادامه بررسی نتایج پژوهش و در زمینه راهکارهای اساسی و ضروری مورد نیاز برای توسعه علمی ورزش ملی در عراق هفت عامل کشف شد که عبارت‌اند از: به‌کارگیری آخرین دستاوردهای ورزش علمی جهان در ورزش باشگاهی و ملی عراق، واگذاری باشگاه‌ها به بخش خصوصی و به‌صورت کلی افزایش فرایند خصوصی‌سازی در حوزه‌های مختلف ورزش در آن کشور، اصلاح قوانین و مقررات ورزشی مرتبط با استفاده از دانشگاه‌ها و پژوهشگاه‌های عراق در سیاست‌گذاری، برنامه‌ریزی و همچنین حل مشکلات مدیریتی و تکنیکی و تاکتیکی تیم‌های ورزشی، ایجاد و توانمندسازی پارک‌های علم و فناوری در زمینه صنعت ورزش در عراق، ارتقای توانمندی بازاریابی و برندسازی ورزشی در عراق، فرهنگ‌سازی و اطلاع‌رسانی در ارتباط با پیوند مراکز علمی با ورزش حرفه‌ای و تهیه بانک‌های اطلاعاتی در این ارتباط، و نظارت بر فرآیند آموزش ورزش علمی در مدارس و دانشگاه‌ها به‌عنوان زمینه‌سازی برای آینده ورزش علمی عراق از جمله راه‌حل‌های مناسب برای توسعه علمی ورزش ملی در عراق هستند.

مدل مفهومی پژوهش که بر اساس الگوی ساختارمند و نظام‌مند اشتراک و کوربین (۱۹۹۲) طراحی شده، در شکل ۱ ارائه شده است.

شکل ۱. الگوی مفهومی توسعه ورزش معلولان عراق در بعد قهرمانی

در بخش کمی این پژوهش، میزان اثر هریک از عوامل کشف شده در بخش کیفی این پژوهش با استفاده از مدل سازی معادلات ساختاری آزمون شد تا جهت و میزان تأثیر شاخص های مختلف در توسعه ورزش معلولان عراق در بعد قهرمانی مشخص شود. نتایج حاصل از مدل سازی معادلات ساختاری در حالت تخمین استاندارد در شکل ۲ ارائه شده است.

شکل ۲. مدل ساختاری پژوهش در حالت تخمین استاندارد

بر اساس نتایج به‌دست‌آمده از مدل ساختاری پژوهش، عوامل علی به‌صورت مستقیم و با وزن رگرسیونی $0/54$ بر پدیده محوری پژوهش (توسعه ورزش معلولان عراق در بعد قهرمانی) اثرگذار است. همچنین این عوامل به‌صورت مستقیم و با وزن رگرسیونی $0/44$ بر راهبردهای علمی شدن ورزش ملی در عراق اثرگذار است. از جهتی دیگر، این عوامل به‌صورت دوطرفه بر عوامل زمینه‌ای و عوامل مداخله‌گر پژوهش با اوزان رگرسیونی $0/41$ و $0/36$ اثرگذار است.

عوامل زمینه‌ای به‌صورت مستقیم و با وزن رگرسیونی $0/57$ بر پدیده محوری پژوهش اثرگذار است. عوامل مداخله‌گر نیز به‌صورت مستقیم و با وزن رگرسیونی $0/61$ بر پدیده محوری پژوهش اثرگذار است.

پدیده محوری پژوهش به‌صورت مستقیم و با وزن رگرسیونی $0/69$ بر راهبردهای توسعه ورزش معلولان عراق در بعد قهرمانی اثرگذار است. همچنین راهبردهای حاصل از توسعه ورزش معلولان عراق در بعد قهرمانی به‌صورت مستقیم و با وزن رگرسیونی $0/58$ بر پیامدهای حاصل از توسعه ورزش معلولان عراق در بعد قهرمانی اثرگذار است.

نتایج آزمون بوت استرپ در سطح $0/95$ و با میزان خودگردانی 5000 نمونه‌ای که به‌منظور بررسی تأثیرات غیرمستقیم عوامل علی بر راهبردهای پژوهش با میانجی‌گری پدیده محوری پژوهش (توسعه ورزش معلولان عراق در بعد قهرمانی) در حالت تخمین استاندارد انجام شده، نشان داد که عوامل علی به‌صورت غیرمستقیم و با وزن رگرسیونی $0/63$ بر راهبردهای حاصل از توسعه علمی ورزش ملی عراق اثرگذار بوده است ($P=0/000$). این نتایج با توجه به نمرات کرانه پایینی ($0/064$) و کرانه بالایی ($0/336$) فاصله اطمینان این اثر غیرمستقیم نیز تأیید می‌شود.

جدول ۲. شاخص‌های برازش مطلق، تطبیقی و مقتصد مدل مفروض پژوهش

شاخص	نام شاخص	اختصار	مدل پژوهش	ملاک	تفسیر
شاخص‌های برازش مطلق	سطح پوشش کای اسکوتر	P Value	۰/۱۳۸	$P(\chi^2) > 0.05$	برازش مطلوب
	شاخص نیکویی برازش	GFI	۰/۹۳۸	$GFI > 0.9$	برازش مطلوب
	شاخص نیکویی برازش اصلاح‌شده	AGFI	۰/۹۱۵	$AGFI > 0.9$	برازش مطلوب
	ریشه میانگین مربعات باقیمانده	RMR	۰/۰۵	$RMR < 0.05$	برازش مطلوب
شاخص‌های برازش تطبیقی	برازش هنجارنشده (توکر-لویس)	NNFI (TLI)	۰/۹۲۹	$NNFI > 0.9$	برازش مطلوب
	شاخص برازش هنجارنشده (بنتلر - بونت)	NFI	۰/۹۲۵	$NFI > 0.9$	برازش مطلوب
	شاخص برازش تطبیقی	CFI	۰/۹۳۸	$CFI > 0.9$	برازش مطلوب
	شاخص برازش نسبی	RFI	۰/۹۱۸	$RFI > 0.9$	برازش مطلوب
شاخص‌های برازش مقتصد	شاخص برازش افزایشی	IFI	۰/۹۴۴	$IFI > 0.9$	برازش مطلوب
	ریشه میانگین مربعات خطای برآورد	RMSEA	۰/۰۷۷	$RMSEA < 0.1$	برازش مطلوب
	کای اسکوتر بهنجارنشده به درجه آزادی	CMIN/df	۲/۲۸۵	$1 < CMIN/df < 3$	برازش مطلوب
	شاخص برازش مقتصد هنجارنشده	PNFI	۰/۵۵۵	$PNFI > 0.5$	برازش مطلوب
	شاخص هلتر	Hoelter	۲۰۷	$Hoelter > 200$	برازش مطلوب

بر اساس نتایج جدول ۲، مدل مفروض پژوهش مطلوب ارزیابی می‌شود، چراکه سطح پوشش کای اسکوتر در این مدل معنادار نیست، نسبت کای اسکور بهنجارنشده به درجه آزادی در دامنه ۱ و ۳ قرار دارد و شاخص‌های برازش مطلق، تطبیقی و مقتصد همگی نشان از مطلوب بودن این مدل دارند. همچنین مقدار شاخص هلتر یا حجم نمونه بحرانی هلتر که به‌طور مستقیم بر کفایت حجم نمونه تمرکز دارد، باید در مدل حاضر از عدد ۲۰۰ بیشتر باشد که مقدار این شاخص با توجه به تعداد نمونه آماری پژوهش تأیید می‌شود.

بحث و نتیجه‌گیری

امروزه اهمیت مشارکت افراد با مشکلات و محدودیت‌های خاص در فعالیت‌های ورزشی بر کسی پوشیده نیست. اهمیت این موضوع در کشورهایی که اخیراً درگیر جنگ‌های مختلف بوده به‌واسطه بالا بودن تعداد افراد معلول و جانباز در آن کشورها دوچندان است. به همین سبب هرگونه تلاش برای بهبود وضعیت و ارتقای شرایط ورزشی این گروه از افراد ارزشمند است. در این زمینه پژوهش حاضر با هدف توسعه ورزش معلولان عراق در بعد قهرمانی و کشف عوامل اثرگذار بر توسعه این حوزه از ورزش معلولان در این کشور جنگ‌زده انجام شده است.

در بررسی مدل ساختاری پژوهش در حالت تخمین استاندارد مشخص شد که وزن رگرسیونی عوامل مداخله‌گر در راستای توسعه ورزش معلولان عراق در بعد قهرمانی بیشتر از دیگر عوامل اثرگذار بوده است. در همین زمینه و در بررسی مدل مفهومی پژوهش مشخص شد که عواملی همچون پذیرش و باور توانایی افراد معلول در جامعه عراق به‌صورت کلی، همچنین اعتماد به قابلیت‌ها و پتانسیل این افراد در حوزه ورزش قهرمانی و همچنین در زمینه توانایی دستیابی به موفقیت‌های ورزشی هنوز آن‌گونه که باید ایجاد نشده است. متأسفانه این نوع نگرش از یک جهت در به‌کارگیری و استفاده از پتانسیل ورزشکاران معلول و پیشکسوتان این حوزه در عراق در ساختار مدیریتی ورزش معلولان و به‌صورت ویژه فدراسیون ورزش معلولان، کمیته ملی پارالمپیک، و همچنین در ساختار مدیریتی و مربیگری تیم‌های ملی ورزش معلولان عراق از یک جهت، و در حوزه توسعه زیرساخت‌های ورزشی ویژه معلولان یا حتی تغییر امکانات ورزشی برای استفاده ورزشکاران

معلول قهرمان در این کشور سایه افکنده است. به صورتی که به زعم بیشتر مصاحبه‌شوندگان «توانایی‌هایی پیشکسوتان معلول در عراق و در ساختار مدیریتی ورزش در این کشور نادیده گرفته می‌شود». همچنین تعدادی از آنها اظهار کردند که «برساخت‌ها و امکانات ورزشی برای ورزشکاران سالم هم به صورت مناسب در عراق وجود ندارد، چه برسد به ورزشکاران معلول!». این نوع نگرش همچنین از جهتی دیگر در رسانه‌های ورزشی عراق به وضوح قابل مشاهده است، به صورتی که ورزش معلولان، با وجود مخاطب زیاد در این کشور، جایی در برنامه‌های ورزشی این کشور ندارد و عمده تمرکز رسانه‌های این کشور بر ورزش‌های افراد سالم و به صورت ویژه بر فوتبال است. تعدادی از مصاحبه‌شوندگان در صحبت‌های خود بیان کردند که «علی‌رغم وجود افراد معلول در بیشتر خانواده‌های عراقی، برنامه‌ها و مسابقات ورزشی ویژه ورزش معلولان در تلویزیون ملی عراق پوشش داده نمی‌شود، در این کشور تمرکز همه رسانه‌ها بر فوتبال است». به همین سبب است که از یک سو اسپانسرینگ در این حوزه از ورزش جایی ندارد و عمده تمرکز حامیان مالی متمرکز بر ورزش فوتبال است و از طرفی دیگر هرگونه مشوق‌های مالی و معنوی در راستای مشارکت بیشتر معلولان در فعالیت‌های ورزشی قهرمانی در این کشور نادیده گرفته می‌شود. در بعد کلان در این کشور نیز سیاست توسعه ورزش در عراق همراستا با توسعه ورزش معلولان در حوزه قهرمانی نبوده و اندک تصمیمات سیاسی-حمایتی در ورزش قهرمانی در این کشور در جهت توسعه فوتبال است. این در حالی است که همه وزن و تمرکز این کشور در زمان وقوع جنگ‌های سه‌گانه در عراق بر دوش همین جانبازان و معلولان جنگی است که در آن زمان برای دفاع از سرزمین خود در جبهه‌های جنگی حضور داشته‌اند. موردی که غالب مصاحبه‌شوندگان از آن ناراحت بودند: «بیشتر وزن کشور در زمان جنگ بر دوش معلولان بوده است اما در این دوران (دوران پس از جنگ) به معلولان جنگی در حوزه ورزش آن‌گونه که باید توجه نمی‌شود»، «توقع معلولان عراق در حوزه ورزش قهرمانی زیاد نیست اما همین توقعات اندک هم از طرف دولت حاکم مرتفع نمی‌گردد».

در بررسی مدل ساختاری پژوهش در حالت تخمین استاندارد مشخص شد عوامل زمینه‌ای، پس از عوامل مداخله‌گر، دارای بیشترین اثر بر توسعه ورزش معلولان عراق در بعد قهرمانی بوده‌اند. در بررسی مدل مفهومی پژوهش مشخص شد مشارکت در فعالیت‌های ورزشی و به صورت کلی سبک زندگی فعال در فرهنگ عمومی عراق جایی ندارد و در حقیقت مشارکت در فعالیت‌های ورزشی اولویت بیشتر افراد جامعه عراق نیست. در این زمینه ورزش معلولان و به صورت کلی مشارکت افراد معلول در فعالیت‌های ورزشی تفریحی، اصلاحی-درمانی و رقابتی و قهرمانی جایی در فرهنگ عمومی عراق ندارد. شاید به همین سبب است که توسعه ورزش معلولان عراق در بعد قهرمانی توسط جامعه عراق حمایت نمی‌شود که این خود می‌تواند از یک سو بر توسعه زیرساخت‌های ورزش معلولان در این کشور، و از جهتی دیگر بر عدم ارتقای پایگاه اجتماعی قهرمانان ورزشی معلول در این کشور که خود مشوقی قدرتمند در راستای توسعه این حوزه از ورزش در عراق است، اثرگذار باشد. به زعم تعدادی از مصاحبه‌شوندگان در این پژوهش «علی‌رغم اینکه عمده نیازهای جسمی و روانی معلولان در عراق با ابزار ورزش مرتفع می‌گردد اما متأسفانه این موضوع (ورزش معلولان) در جامعه عراق و در نزد مردم این کشور از اولویت بالایی برخوردار نیست»، «بیشتر معلولان به جای حضور در رقابت‌های ورزشی و تخلیه هیجانات خود تمایل به استفاده از دارو برای رفع مشکلات خود دارند». در هر صورت عراق کشوری است که سرانۀ تعداد افراد معلول در آن به واسطه حضور در جنگ‌های سه‌گانه بسیار بیشتر از دیگر کشورهاست که با برنامه‌ریزی صحیح می‌تواند در بالاترین سطوح رقابتی بین‌المللی قرار گیرد. در این خصوص توجه به تعدیل عوامل قانونی و به صورت ویژه تصویب قوانین تسهیل‌کننده و تعدیل قوانین بازدارنده در حوزه ورزش قهرمانی معلولان در عراق با هدف حضور بیشتر ورزشکاران معلول در فعالیت‌ها و رقابت‌های ورزشی ملی و بین‌المللی از یک سو، و تأمین اعتبارات مناسب برای این در حوزه از ورزش برای کسب موفقیت‌های ورزشی بیشتر و همچنین کاهش آثار زیانبار جنگ بر این افراد باید در اولویت سیستم مدیریت ورزش عراق قرار گیرد.

نتایج حاصل از مدل ساختاری پژوهش در حالت تخمین استاندارد نشان داد که عوامل علی سومین دسته از عوامل اثرگذار بر توسعه ورزش معلولان عراق در بعد قهرمانی بوده است. در بررسی مدل مفهومی پژوهش نیز مشخص شد که عوامل نگرشی، آموزشی، فردی، مدیریتی، شغلی، و عوامل مرتبط با ارتباطات از جمله عوامل علی اثرگذار بر ورزش قهرمانی معلولان عراق هستند. به همین دلیل تلاش برای تغییر نگاه جنسیتی به ورزش معلولان در جامعه عراق با توجه به تفاوت‌های جنسیتی، و برای هر دو گروه از مردان و زنان، همچنین تلاش به منظور تغییر باور مسئولان ورزش از یک سو و همچنین مراجع مذهبی در این کشور، با توجه به قدرت بالای این افراد در عراق، می‌تواند در توسعه ورزش قهرمانی معلولان این کشور مؤثر باشد. بیشتر مصاحبه‌شوندگان اظهار کردند که «امکان مشارکت زنان در ورزش معلولان در عراق هم از نظر اجتماعی و هم از منظر ساختاری و امکاناتی امری دشوار است، در واقع نابرابری‌های جنسیتی در این کشور در حوزه ورزش معلولان هم به مانند دیگر حوزه‌های ورزش قابل مشاهده است». همچنین توسعه آموزش در حوزه ورزش معلولان و به صورت ویژه تشخیص نیازهای عمومی و تخصصی مربیان ورزش معلولان در حوزه قهرمانی و استفاده از تجربه و تخصص ورزشکاران بازنشسته و همچنین بهره‌گیری از تخصص متخصصان داخل و خارج از کشور می‌تواند در این حوزه اثرگذار باشد، موردی که بیشتر مصاحبه‌شوندگان به آن اشاره کردند. از جهتی دیگر، توجه به نیازهای ورزشکاران معلول و مرتفع کردن پیش‌نیازهای مادی و معنوی موفقیت در حوزه رقابت‌های بین‌المللی از ملزومات توسعه ورزش قهرمانی معلولان در عراق است.

یکی از موضوعات بااهمیت در حوزه مدیریت کلان ورزش معلولان در عراق توجه به شایسته‌سالاری به عنوان اساسی‌ترین ملزومات موفقیت در مدیریت ورزش در هر کشوری است. به زعم بیشتر مصاحبه‌شوندگان مشارکت‌کننده در این پژوهش، «انتخاب مدیران شایسته و کارداران حلقه مفقوده در ورزش معلولان عراق به‌ویژه در بعد قهرمانی است». عدم رعایت شایسته‌سالاری در حوزه ورزش قهرمانی معلولان عراق نتیجه‌ای به غیر از عدم برنامه‌ریزی‌های راهبردی در این حوزه، عدم اجرای برنامه‌های مذکور به صورت مطلوب و عدم رعایت آموزه‌های فرایند مدیریت عملکرد در این حوزه، رعایت نکردن اصول مناسب در حوزه استعدادیابی و پرورش استعدادی انتخاب‌شده، همچنین عدم التزام به اصول ارزیابی عملکرد در زمان‌های مقرر و استفاده از بازخوردهای دریافتی در راستای ارتقای بالاتر مدیریت ورزش معلولان در حوزه قهرمانی در عراق خواهد بود.

در بررسی مدل ساختاری پژوهش در حالت تخمین استاندارد مشخص شد که عوامل علی تأثیری دوسویه بر عوامل زمینه‌ای و عوامل مداخله‌گر دارند. بدان معنی که تغییر در نگرش جامعه و به صورت ویژه جامعه ورزش عراق به ورزش معلولان و بالاخص توانایی و پتانسیل معلولان در این کشور در راستای کسب موفقیت‌های ورزشی در حوزه بین‌المللی، در کنار بهبود فرایند آموزش متصدیان امور ورزش معلولان در آن کشور اعم از مدیران، مربیان، سرپرستان و دیگر افراد مشغول در این حوزه می‌تواند از یک طرف به صورت مستقیم بر تغییر فرهنگ جامعه ورزش عراق به ورزش معلولان و همچنین ارتقای زیرساخت‌ها، قوانین و به صورت کلی وضعیت و موقعیت ورزش معلولان در آن کشور، و از طرف دیگر بر پذیرش معلولان در جامعه، توجه بیشتر رسانه به موضوع ورزش معلولان، و به صورت کلی افزایش مشوق‌های مختلف اقتصادی، سیاسی و فرهنگی اثرگذار باشد، و به صورت مستقیم نیز از آنها تأثیر بپذیرد. این تأثیرات دوسویه نشانه وابستگی و آمیختگی عمیق عوامل مذکور به یکدیگر برای توسعه ورزش معلولان عراق در بعد قهرمانی است.

یکی از نتایج قابل تأمل در مدل مفروض پژوهش در حالت تخمین استاندارد، تأثیر غیرمستقیم عوامل علی بر پیامدهای حاصل از توسعه ورزش معلولان عراق در بعد قهرمانی با میانجیگری پدیده محوری پژوهش است. نکته حائز اهمیت اینجاست که این اثر غیرمستقیم بیشتر از تأثیر مستقیم متغیرهای مذکور بر یکدیگر است. به بیان دیگر، تغییر در نگرش جامعه عراق و همچنین جامعه ورزش این کشور به ورزش

معلولان و همچنین تغییر در سرفصل‌ها و فرایندهای آموزش در حوزه ورزش معلولان در آن کشور در کنار انتصابات مناسب در مناصب مدیریتی و به‌صورت کلی رعایت اصول شایسته‌سالاری در حوزه ورزش معلولان، در کنار ارتقای پایگاه اقتصادی ورزشکاران معلول و اشتغال‌زایی برای این دسته از ورزشکاران، تلاش برای ارتقای ادراکات خودکارامدی این ورزشکاران و همچنین توسعه ارتباطات آنها با دیگر معلولان در کشورهای پیشرفته در حوزه ورزش معلولان می‌تواند به میزان بیشتری بر تغییر در وضعیت ورزش معلولان در آن کشور و به‌صورت ویژه در راستای فرهنگ‌سازی، بهبود زیرساخت‌ها و امکانات ورزشی ویژه معلولان، اصلاح قوانین و تصویب قوانین جدید، بهبود انتصابات و به‌صورت کلی ارتقای حمایت‌های سیاسی از این حوزه از ورزش اثرگذار باشد، چراکه تلاش به‌منظور تغییر نگرش جامعه ورزش به ورزش در کنار بهبود آموزش و توسعه شایسته‌سالاری نقطه آغازین توسعه ورزش معلولان در حوزه ورزش قهرمانی در عراق است که می‌تواند آغازی بر توسعه دیگر کاستی‌های موجود در این حوزه از ورزش در عراق باشد.

در این پژوهش، عوامل اثرگذار بر توسعه ورزش معلولان عراق در بعد قهرمانی با بهره‌گیری از نظرهای صاحب‌نظران این حوزه از ورزش عراق کشف و در قالب یک مدل مفهومی ارائه شد. بر اساس مدل ارائه‌شده در این پژوهش، عوامل مختلفی در قالب عوامل زمینه‌ای، علی و مداخله‌گر بر توسعه ورزش معلولان این کشور در بعد قهرمانی اثرگذارند که در صورت به‌کارگیری راهبردهای مشخص‌شده در این پژوهش، دستیابی به توسعه ورزش قهرمانی معلولان عراق امکان‌پذیر خواهد بود. همچنین میزان اثر هریک از عوامل مذکور و همچنین تأثیرات مستقیم و غیرمستقیم آنها بر یکدیگر با استفاده از مدل‌سازی معادلات ساختاری بررسی شد. بر اساس مفاهیم استخراج‌شده از مدل مفهومی این پژوهش، تلاش در جهت تغییر در نگرش جامعه و به‌صورت ویژه مدیران و سیاستگذاران حاضر در حوزه ورزش معلولان عراق به توانایی و پتانسیل نهفته ورزشکاران معلول در این کشور در کنار توجه بیشتر اصحاب رسانه به ورزش قهرمانی معلولان می‌تواند آغازی بر داستان پرفرازونشیب توسعه ورزش قهرمانی معلولان در این کشور باشد. روایتی که بدون بهره‌گیری از انتصابات شایسته در حوزه‌های مختلف مدیریتی، اصلاح، تغییر و بهبود قوانین تصویب‌شده در این حوزه، رعایت روش‌های آموزشی صحیح و کارآمد، برقراری ارتباطات بین‌المللی با دیگر کشورهای صاحب قدرت در این حوزه، و حمایت رهبران سیاسی و مذهبی این کشور، و از جهتی دیگر استفاده از مشوق‌های درونی و بیرونی برای ارتقای انگیزه معلولان ورزشکار، پایانی خوشایند به‌همراه نخواهد داشت. در این زمینه به مسئولان ارشد ورزش معلولان در عراق، به‌ویژه مدیران فدراسیون ورزش معلولان و همچنین کمیته ملی پارالمپیک این کشور پیشنهاد می‌شود تا از نتایج این پژوهش در راستای توسعه ورزش معلولان این کشور در بعد قهرمانی و برای کسب موفقیت‌های ملی و بین‌المللی بی‌شمار استفاده کنند.

تقدیر و تشکر

نویسندگان از همه مشارکت‌کنندگان در این پژوهش، همچنین مسئولان فدراسیون ورزش معلولان و کمیته ملی پارالمپیک عراق به‌سبب مشارکت در این پژوهش و همکاری در اجرای آن قدردانی می‌کنند.

References

- Abdul Amir, H. A., Shaalan M. A. (2020). Philosophical Foundations of Physical Education and Sport Applied to University Students of Central Area in Iraq According to the Social Understanding. *Indian Journal of Forensic Medicine & Toxicology*, 14(4), 56-69.

- Aghajani, N., Majidi, N., & Asgari, J. (2014). Investigating the role of the country's sports media on promoting sports in the community of veterans and disabled people. *Culture of Communication*, 3(10), 227-249. (In Persian).
- Alarabi Al Jadid (2024, Feb, 25). *Derasa Tedad Maloolin Fi Iraq*. <https://www.alaraby.co.uk/society/%D8%A5%D8%AD%D8%B5%D8%A7%D8%A6%D9%8A%D8%A7%D8%AA-%D8%B1%D8%B3%D9%85%D9%8A%D8%A9-4-%D9%85%D9%84%D8%A7%D9%8A%D9%8A%D9%86-%D8%B4%D8%AE%D8%B5-%D9%85%D9%86-%D8%B0%D9%88%D9%8A-%D8%A7%D9%84%D8%A5%D8%B9%D8%A7%D9%82%D8%A9-%D9%81%D9%8A-%D8%A7%D9%84%D8%B9%D8%B1%D8%A7%D9%82>
- Bahmani, F., Bakhshayesh, H., & Hamzehlouei, N. (2012). A Study of the Barriers to Participation of the Disabled, the Blind, and the Deaf in Public Sports in Arak City. *Research in sport Management*, 1(3), 75-86.
- Hamdan, A. N .(2016). Breaker of Barriers? Notes on the Geopolitics of the Islamic State in Iraq and Sham, *Geopolitics*, 21(3), 605-627.
- Ibrahim, M. I., & Hussein, A. Y. (2019). An Analytical Study of the History of the National Teams'iraqi Volleyball Matches from the Sitting Position for the Period 1987-1997. *International Journal of Research in Social Sciences and Humanities*, 9(2), 407-412.
- International Paralympic Committee (2024, Jan, 20). <https://www.paralympic.org/iraq>
- Jaarsma, E. A., Dijkstra, P. U., Geertzen, J. H. B., & Dekker, R. (2014). Barriers to and facilitators of sports participation for people with physical disabilities: A systematic review. *Scandinavian journal of medicine & science in sports*, 24(6), 871-881.
- Ministry of Sport and Adolecence in Iraq. (2024, March, 3). *Zavi Al Ahtiajat Al Khasa*. https://moys.gov.iq/ar/ministry_departments/people_special_needs.
- Najah, H. A., & Abdul-ameer, Z. A. (2023). Tracking the historical march of the participation and achievement of Paralympic players to lift weights weighing 49 kg in the Iraq Clubs Championship for the period (2019-2022). *Modern Sport*, 22(1).
- Najaf, S. (2020). Measuring and comparing the level of athletic achievement for activities (fencing, weightlifting, table tennis) for the disabled challenge the impact of accidents and between the boy's disability challenge. *Modern Sport*, 19(3), 0062-0062.
- Riyadh, K. L & Ghaida R. H. (2021) Domestic violence in time of unrest, a sample from Iraq. *Medicine, Conflict and Survival*. 37:3, 205-220.
- Stempel, C. (2006). Televised sports, masculinist moral capital, and support for the US invasion of Iraq. *Journal of Sport and Social Issues*, 30(1), 79-106.
- Straus, A. & Corbin, J. (2008). *Basic of Qualitative Research: Techniques and Procedures for developing Grounded Theory*. (3th Edition.). Los Angeles: USA, Stage Publication.
- Tarhuni, S. M. (2022, February, 26). Accessibility for Disabled People at Peshmerga Park, Erbil, Iraq. In *2022 8th International Engineering Conference on Sustainable Technology and Development (IEC)* (pp. 199-204). IEEE.

World Health Organization (2024, March, 3). <https://www.who.int/news-room/fact-sheets/detail/disability-and-health#:~:text=Key%20facts,earlier%20than%20those%20without%20disabilities>.